

Nr 105

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62; given Stockholms slott den 9 mars 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstatens fastställande ytterligare äskats för det nu löpande budgetåret, har uppförts dels å tilläggsstat I, som fastställts av 1961 års riksdag vid dess höstsession (rskr. 1961: 404), och dels å tilläggsstat II, som avser till innevarande års riksdag gjorda anslagsäskanden, upptagna i propositionerna nr 2, 32, 61, 81 och 85.

De ytterligare anslagsäskanden avseende tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår, vilka ansetts nu böra föreläggas riksdagen, har tidigare denna dag anmälts. På hemställan av vederbörande föredragande har Kungl. Maj:t därvid fattat beslut enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokol-

let för denna dag (*bil. 1—7*). En sammanställning över av Kungl. Maj:t å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 till och med denna dag äskade anslag *utöver* de i propositionen nr 2 upptagna anslagen torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår, att efter det propositionen nr 2 till årets riksdag framlades har å tilläggsstat äskats sammanlagt 151,3 miljoner kronor å driftbudgeten och 30,2 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Av förstnämnda belopp avser 20,0 miljoner kronor reglering av prisstegringar och 30,0 miljoner kronor ytterligare kostnader för svenska FN-styrkor m. m. under försvarsdepartementets huvudtitel, 50,0 miljoner kronor vissa samsättningspolitiska åtgärder under socialdepartementets huvudtitel samt 21,1 miljoner kronor avskrivning av nya kapitalinvesteringar. I propositionen nr 32 har äskats 28,0 miljoner kronor till kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Övriga anslag å tilläggsstat II till driftbudgeten uppgår till mindre belopp och avser vissa merkostnader och utgifter, vilka icke utan betydande olägenheter anses kunna uppskjutas till nästa budgetår. Å kapitalbudgeten har i förevarande proposition under statens affärsverksfonder äskats 165 000 kronor till byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar. Vidare har i propositionen nr 81 under fonden för låneunderstöd äskats 30,0 miljoner kronor till inköp av FN-obligationer.

Å tilläggsstat har av föregående års riksdag anvisats anslag om 109,0 miljoner kronor å driftbudgeten och 69,7 miljoner kronor å kapitalbudgeten. I propositionen nr 2 har å tilläggsstat II äskats anslag om tillhoppa 27,1 miljoner kronor å driftbudgeten och 15,6 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Vid bifall härtill samt till de efter avlämnande av propositionen nr 2 till och med denna dag gjorda ytterligare anslagsäskandena å tilläggsstat II skulle anslagen å tilläggsstater till riksstaten för budgetåret 1961/62 uppgå till sammanlagt för driftbudgeten 287,4 miljoner kronor, varav 21,1 miljoner kronor till avskrivningsanslag, och för kapitalbudgeten 115,4 miljoner kronor.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—7*) fattat beslut.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Th. Hellström

Bilaga 1

Egentliga statsutgifter

Fjärde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 samt anför därvid följande.

A. Försvarsdepartementet m. m.

[1] 3. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Under förevarande anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats 800 000 kr. Behållningen å anslaget hade den 1 mars 1962 nedgått till i runt tal 190 000 kr. Utgifterna under de första två månaderna år 1962 låg mellan 75 000 och 80 000 kr. vardera månaden. Ett försök till prognos beträffande utgifterna under de återstående månaderna av innevarande budgetår tyder snarast på än högre medelsförbrukning för nu verksamma utredningar. Betydande kostnader kan sålunda förutses bland annat för 1960 års värnpliktsutredning och 1962 års försvarskommitté. Härtill kommer kostnader för ytterligare utredningar. Jag vill sålunda erinra om att Kungl. Maj:t under februari 1962 bemyndigat mig tillkalla två utredningsmän dels för översyn av bestämmelserna om försvarets fastighetsförvaltning dels för utredning rörande fältflygares och flygnavigatörers anställningsförhållanden m. m. Det kan ej heller uteslutas att behov kan uppkomma av ytterligare utredningar. Jag kan sålunda peka på att 1960 års försvarsledningsutredning ansett, att en översyn av organisationen m. m. av sjuk- och veterinärvårdens centrala ledningsorgan m. m. bör komma till stånd.

Medelsbrist bör ej få fördröja erforderligt utredningsarbete. Jag föreslår därför, att 200 000 kr. begäres på tilläggsstat för innevarande budgetår. Beloppet bör ligga inom den bestämda ramen för försvarsutgifterna. Avdrag

med 200 000 kr. bör därför göras i samband med den slutliga prisregleringen av försvarsutgifterna för innevarande budgetår.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

E. Diverse

[2] 21. **Reglering av prisstegringar.** Till reglering av prisstegringar å fjärde huvudtiteln har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats 60 000 000 kr., varjämte ett belopp av 16 000 000 kr. av medel som stått till Kungl. Maj:ts disposition under reservationsanslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. får utnyttjas för förstärkning under föregående och innevarande budgetår av prisregleringsanslaget (prop. 1961: 110, p. 24; SU 104, p. 24; rskr. 275). Av sistnämnda belopp togs föregående budgetår 13 000 000 kr. i anspråk, varför för innevarande budgetår härav 3 000 000 kr. står till förfogande.

Anslaget till reglering av prisstegringar skall utnyttjas för att på sätt närmare framgår av propositionerna 1959: 119, 1960: 110 (p. 12) och 1961: 110 (p. 24) täcka sådana prisfördyringar på reservationsanslag och obetecknade anslag under fjärde huvudtiteln som inträffar från den tidpunkt anslagen beräknas intill utgången av det budgetår för vilket de anvisats.

Såsom jag anförts vid anmälan av frågan om anslag till hithörande ändamål för budgetåret 1962/63 till reglering av prisstegringar (prop. 1962: 110, s. 127) torde med beaktande av hittills inträdd prisstegring och antaganden om fortsatt utveckling i denna riktning för innevarande budgetår anvisat prisregleringsanslag icke komma att räcka. Ytterligare medel för prisreglering bör därför anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Utgår man från det i förenämnda proposition 1962: 110 angivna indexläget i november 1961 för samtliga reservationsanslag, nämligen 104,0, skulle bli bestående under återstoden av budgetåret, skulle sammanlagt minst 70 000 000 kr. netto erfordras för prisregleringen. Enär besparingar till följd av prissänkningar tillföres budgetutjämningsfonden, kan behovet av medel för täckande av prishöjningar räknat brutto bli större än nämnda belopp. Om man å andra sidan räknar med att hittillsvarande prisutveckling fortsätter under återstoden av budgetåret kommer medelsbehovet netto för prisreglering att uppgå till närmare 80 000 000 kr. Behovet av medel under förevarande anslag kan även i detta fall bli något större än netto-beloppet. Med hänsyn till det anförda synes det nödvändigt att förstärka anslaget till reglering av prisstegringar. Jag föreslår därför, att tilläggsstatsanslagets belopp bestämmas till 20 000 000 kr.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av prisstegringar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett anslag av 20 000 000 kronor.

[3] 24. **Ytterligare kostnader för svenska FN-styrkor m. m.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1956:198 anvisade riksdagen å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under fjärde huvudtiteln ett reservationsanslag av 10 000 000 kr. till kostnader för organiserande av en svensk FN-styrka, avsedd för tjänstgöring i Främre Orienten. Sedermera har riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionerna 1958:2, 1958:125, 1959:2, 1959:125 och 1960:100 å tilläggsstat II till riksstaterna för budgetåren 1957/58, 1958/59 och 1959/60 anvisat ytterligare (5 000 000 + 6 500 000 + 6 000 000 + 9 000 000 + 9 000 000 =) 35 500 000 kr. för ifrågavarande styrka. — Vidare anvisade riksdagen, efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1960:182, å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1960/61 ett reservationsanslag av 29 000 000 kr. till kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Från anslaget avsågs skola bestridas kostnaderna för dels den svenska FN-styrkan i Främre Orienten, dels en under år 1960 organiserad svensk FN-styrka i Kongo, dels ock specialister som enligt beslut av Kungl. Maj:t ställes till FN:s förfogande för tjänstgöring i Kongo. — Än vidare anvisade riksdagen, efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionerna 1961:145 och 1962:32 å tilläggsstat II till riksstaterna för budgetåren 1960/61 och 1961/62 ytterligare (18 500 000 + 28 000 000 =) 46 500 000 kr. för ifrågavarande styrkor m. m. Sistnämnda medelsanvisning avsågs skola täcka kostnaderna för verksamheten till och med utgången av juni 1962. Från förenämnda anslag bestrides även kostnaderna för särskild, frivillig utbildning för värnpliktig personal, avsedd att anställas i Sveriges militära FN-kontingenter. För anordnande av lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst har, efter förslag i förenämnda proposition 1961:145 å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1960/61 under försvarets fastighetsfond, arméns delfond, anvisats ett investeringsanslag av 1 600 000 kr.

Sammanlagt har sålunda för hithörande ändamål anvisats (10 000 000 + 35 500 000 + 29 000 000 + 46 500 000 + 1 600 000 =) 122 600 000 kr. — Såsom framgår av propositionerna 1958:125, 1960:182 och 1961:145 avses huvuddelen av ifrågavarande kostnader skola bestridas av FN. Hittills har från FN influtit 38 320 098 kr., avseende kostnaderna — med undantag för materielkostnaderna — för FN-styrkorna i Främre Orienten och Kongo samt i Kongo tjänstgörande specialister under tiden den 1 november 1956—den 31 december 1960.

Av förenämnda propositioner framgår vidare, att den för Främre Orienten avsedda kontingentens verksamhet ursprungligen beräknades komma att omfatta sex månader från och med november 1956 men att verksamhe-

ten kommit att utsträckas i tiden. Enligt av Kungl. Maj:t meddelade beslut, senast den 15 december 1961, må kontingenten fortsättningsvis vara organiserad längst intill utgången av november 1962. Kontingenten omfattar numera omkring 400 man och tjänstgöringsomgångarna sju månader. — I juli 1960 överfördes från Främre Orienten till Kongo en styrka, vilken sedermera avlöstes av en för tjänstgöring i Kongo särskilt rekryterad kontingent. Denna skall vara organiserad tills vidare intill dess Kungl. Maj:t annat bestämmer. Beslut om avlösning av den för närvarande i kontingenten ingående personalen har av Kungl. Maj:t meddelats senast den 12 januari 1962. Avlösning skall äga rum i maj 1962. Kontingenten omfattar numera omkring 650 man. Tjänstgöringsomgångarna är sex månader. — Specialistgruppen i Kongo omfattar för närvarande cirka 250 man. I detta antal inräknas personal i en mindre flygstyrka, som uppsatts enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 september 1961. Personalen i Sverige med arbetsuppgifter, som sammanhör med FN-styrkornas organiserande, uppgår till omkring 20 personer. Härtill kommer viss personal vid Sveriges ständiga representation hos FN. Sammanlagda antalet anställda utöver den i kontingenterna ingående personalen utgör omkring 270.

I skrivelse den 20 februari 1962 har *försvarets civilförvaltning* anmält, att medelsbehovet för de svenska FN-styrkorna och de svenska specialisterna m. fl. för tiden intill den 31 december 1962 beräknas till 28 000 000 kr. Av beloppet avser 6 000 000 kr. styrkan i Främre Orienten, 11 600 000 kr. styrkan i Kongo, 5 800 000 kr. specialister m. fl., flertalet tjänstgörande i Kongo, 1 200 000 kr. transportflygningar i Kongo samt 3 400 000 kr. allmän medelsreserv.

Departementschefen

Riksdagen har tidigare anvisat medel till bestridande intill utgången av juni 1962 av kostnaderna för de svenska FN-styrkorna i Främre Orienten och Kongo samt för specialister, som enligt beslut av Kungl. Maj:t ställes till FN:s förfogande för tjänstgöring i Kongo, m. fl. Såsom framgår av det föregående skall enligt av Kungl. Maj:t hittills meddelade beslut svenska FN-styrkor stå till förfogande för tjänstgöring i Främre Orienten och Kongo till utgången av november 1962. Vissa specialister m. fl. torde också under innevarande år vara i verksamhet främst i Kongo. Medelsbehovet under innevarande budgetår beräknas nu bli något större än vad som förutsågs vid anmälan av propositionen 1962: 32, bland annat till följd av dels att medelsförbrukningen de senaste månaderna varit högre än tidigare delvis orsakat av att endast en mindre del av den tolfte FN-bataljonen kunde återvända från Kongo vid förutsatt tidpunkt, dels ock att flygpersonalen ytterligare utökats. En ytterligare medelsanvisning är därför erforderlig för innevarande budgetår. Medel för hithörande ändamål bör nu därjämte anvisas även för tiden till och med december 1962.

Behovet av medel utöver vad som anvisats senast efter förslag i proposi-

tionen 1962: 32 uppskattar jag — under framhållande av att osäkerhet i flera hänseenden råder beträffande utgångspunkterna för beräkningen av detta medelsbehov — till avrundat 30 000 000 kr. Jag har därvid ansett mig kunna i huvudsak godtaga civilförvaltningens bedömning av medelsbehovet. I enlighet härmed föreslår jag att för verksamheten till och med december 1962 i Främre Orienten och i Kongo m. m. anvisas ytterligare 30 000 000 kr. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62. Man bör förutsätta att huvuddelen av ifrågavarande kostnader skall ersättas av FN. Eventuellt behov av medel utöver vad nu angivits torde, liksom tidigare förutsatts, få tillgodoses från anslaget till oförutsedda utgifter. Om så sker, bör förhållandet senare anmälas för riksdagen.

Från FN inflytande ersättningar bör liksom tidigare tillgodoföras inkomstiteln Övriga diverse inkomster.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ytterligare kostnader för svenska FN-styrkor m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

[4] 25. Svenska övervakningskontingenten i Korea. Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1953: 234 angående täckning av kostnaderna för svenskt deltagande i stilleståndsövervakning samt vid repatriering av krigsfångar i Korea anvisade riksdagen å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1953/54 under fjärde huvudtiteln ett reservationsanslag av 5 000 000 kr. till svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea.

Den svenska repatrieringskontingenten har efter slutfört uppdrag upplösts i mars 1954. Övervakningskontingentens verksamhet pågår alltjämt, men dess personal har starkt reducerats och uppgår nu till omkring 10 personer mot omkring 90 personer i mars 1955.

För övervakningskontingentens fortsatta verksamhet har riksdagen under förenämnda anslagsrubrik efter förslag av Kungl. Maj:t anvisat sammanlagt 10 380 000 kr. (prop. 1954: 220; 1955: 150; 1955: 204; 1959: 125; 1960: 100; 1961: 105). Hittills har således anvisats 15 380 000 kr. för ifrågavarande ändamål.

I skrivelse den 20 februari 1962 har *försvarets civilförvaltning* hemställt, att ytterligare medel måtte ställas till ämbetsverkets förfogande för att bestrida kostnaderna för övervakningskontingentens fortsatta verksamhet och till stöd härför anført i huvudsak följande.

Behållningen under anslaget uppgick den 1 januari 1962 till omkring 177 000 kr. Härav var cirka 17 000 kr. bundna i utestående oredovisade förskott. Den icke disponerade behållningen uppgick således till omkring 160 000 kr. Kostnaderna under första hälften av budgetåret 1961/62 uppgick till i genomsnitt cirka 46 500 kr. för månad, vilket är 13 500 kr. lägre

än som på förhand beräknats (jfr prop. 1961: 105, s. 6). Den låga medelsförbrukningen beror huvudsakligen på att resor icke företagits i förutsedd omfattning, att medel icke behövt tas i anspråk för utbetalning med anledning av lämnade riskgarantier samt att kostnaderna för arvoden kunnat hållas lägre än beräknat.

För den fortsatta verksamheten beräknar civilförvaltningen medelsbehovet till 55 000 kr. för månad. Ämbetsverket har därvid förutsatt att verksamheten bibehålles vid nuvarande omfattning och att personalstyrkan, vars anställningstid beräknats till sju månader, uppgår till tio personer. Hittills anvisade belopp anses täcka medelsbehovet för tiden till och med mars 1962.

Departementschefen

Det finns för närvarande ingen möjlighet att bedöma hur länge övervakningskontingenten i Korea kan behöva fortsätta sin verksamhet. Medel för verksamheten bör emellertid beräknas för tiden till och med utgången av innevarande kalenderår. Jag förutsätter, att kontingentens personalstyrka hålles så låg som det är möjligt.

Försvarets civilförvaltning beräknar, att hittills anvisade medel skall täcka kostnaderna för kontingentens verksamhet till och med mars 1962. För den fortsatta verksamheten räknar ämbetsverket med ett medelsbehov av 55 000 kr. för månad, d. v. s. ett något lägre månatligt belopp än som beräknats för verksamheten under sista året (jfr prop. 1961: 105, s. 6). Jag anser mig kunna biträda dessa beräkningar. För tiden den 1 april—den 31 december 1962 erfordras således avrundat 500 000 kr. Summan måste betraktas som ungefärlig med hänsyn till svårigheterna att beräkna vissa utgiftsposter samt möjligheten av en kommande avveckling av kontingentens verksamhet. Jag förutsätter, att eventuellt behov av ytterligare medel får tillgodoses genom anlitande av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader torde få anmälas främdeles.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska övervakningskontingenten i Korea* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Berndt Bodin

Egentliga statsutgifter

Femte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 samt anför därvid följande.

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

[1] 6. Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. Under denna rubrik har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 280 000 000 kr., därav förslagsvis 110 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 28/11 1961) hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1961/62 under ifrågavarande anslag anvisa 50 000 000 kr. Anslagsbehovet avser kostnader för beredskapsarbeten. I statsverkspropositionen har en närmare redogörelse lämnats för styrelsens i framställningen gjorda uppskattning av behovet av beredskapsarbeten under innevarande budgetår och kostnaderna för dessa (Bil. 7 s. 138—139). Styrelsen har senare lämnat uppgifter om anslagsställningen per den 31 januari 1962 samt om planerade arbeten och kostnader under resten av budgetåret.

Antalet i beredskapsarbete sysselsatta uppgick den 31 januari 1962 till 5 017 mot 4 809 år 1961. Fram till månadsskiftet februari—mars beräknas det öka till 6 800 man (5 399 år 1961). Därefter kommer antalet att mins-

ka successivt. I slutet av mars beräknas sålunda 6 600 man (4 230 år 1961) vara sysselsatta, i april 6 000 (3 200 år 1961), i maj 3 000 (2 278 år 1961) och i juni 2 600 (2 022 år 1961). Enligt styrelsens bedömande kommer beredskapsarbetena, räknat i antal dagsverken, att få mindre omfattning än vad som förutsågs i styrelsens tidigare, i 1962 års statsverksproposition återgivna uppskattning, nämligen 950 000 dagsverken i stället för 994 000. Antalet dagsverken i övre Norrland motsvarar med någon mindre justering tidigare beräkningar.

Under anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder har för innevarande budgetår beräknats 210 000 000 kr. till beredskapsarbeten, varjämte av ingående reservation 10 000 000 kr. avser sådant ändamål. De bokförda utgifterna uppgick per den 31 januari 1962 till 99 600 000 kr. I detta belopp ingår likvidering av eftersläpande kostnader från föregående budgetår. Resterande kostnader för beredskapsarbeten som utförts och beräknas komma att utföras fram till budgetårsskiftet uppskattas till 170 400 000 kr. Medelsbehovet kommer sålunda att uppgå till 270 000 000 kr. och överstiger därmed tillgängliga medel med 50 000 000 kr.

För övriga med anslaget avsedda medelsbehov, främst utbildningsbidrag och andra rörlighetsstimulerande åtgärder, disponerar styrelsen 77 400 000 kr. inberäknat en ingående reservation. Några besparingar på dessa anslagsposter torde inte kunna göras. En kassamässig reservation på 5 400 000 kr., som avser att täcka uppkomna men vid budgetårsskiftet inte likviderade kostnader, kan beräknas uppstå.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i detta sammanhang fäst uppmärksamheten på vissa väsentliga skillnader i arbetsmarknadsläget mellan olika delar av landet. Vid arbetslöshetsräkningen i september 1961 utgjorde de arbetslöshetsförsäkrade arbetslösa 0,7 procent av hela antalet kassamedlemmar. Arbetslöshetsprocenten var för Blekinge län 1,6, Värmlands län 1,1, Västernorrlands län 1,3 och Norrbottens län 2,2. Stora olikheter förelåg inom de nämnda länen; en hög arbetslöshet redovisades för östra Blekinge, västra Värmland samt Tornedalen. Tornedalen intog en särställning med närmare 9 procent arbetslösa kassamedlemmar i september. Som en följd av dessa förhållanden har arbetslöshetsförsäkringen haft särskilt höga utgifter för kassamedlemmarna i Norrbottens län, framför allt i Tornedalen. Under försäkringsåret 1960/61 har Skogs- och flottningsarbetarnas arbetslöshetskassa i Tornedalsdistriktet, där antalet medlemmar var 1 731, utbetalat 1 982 000 kr. i ersättningar. Byggnadsarbetarnas kassa med ett medlemsantal på 1 574 har utbetalat 1 860 000 kr.

För att intensifiera ansträngningarna att åstadkomma en utjämning mellan olika områden föreslår styrelsen en förstärkning av utgående bidrag till arbetslösa från områden med långvarigt överskott på arbetskraft, som tar anställning på orter med brist på arbetskraft. Sålunda bör ett s. k. etableringsbidrag på 2 000 kr. införas samt reglerna om respensning utvidgas att gälla besöksresor mellan arbetsorten och hemorten. Styrelsen anför härom i huvudsak följande.

Enligt gällande bestämmelser kan en familjeförsörjare, som flyttar från ett överskottsområde och som fyller vissa generella villkor, dels få start-hjälp med 300 kr., när han tillträder anställning på annan ort, dels få resekostnader i samband härmed täckta. I avvaktan på familjebostad på den nya anställningsorten — dock för en tid av högst nio månader — kan han vidare få hjälp i form av familjebidrag till de med dubbla hushåll förknippade merkostnaderna. Om och när familjebostad erhålles, får han slutligen bidrag till flyttningskostnader för familj och bohag. Dessa bidragsformer är uppenbarligen en ovillkorlig förutsättning för att åtskilliga arbetslösa skall ha möjligheter att acceptera förslag om anställning på annan ort. Även med tillgång till dessa bidrag kan det emellertid efter en arbetslöshetsperiod vara omöjligt för den arbetslöse att klara de kostnader, som är förknippade med en avveckling av ekonomiska engagemang på hemorten och etablering på den nya bostadsorten. Den rörlighetsstimulerande effekten av nu utgående bidragsformer förlorar härigenom en del av sin avsedda verkan. Arbetsmarknadsstyrelsen anhöller därför om Kungl. Maj:ts bemyndigande att få utbetala ett kontantbidrag (etableringsbidrag) med 2 000 kr. till familjer, som flyttar från kommuner med exceptionellt hög arbetslöshet, så snart bevis om flyttning kan företes. För bidraget bör i övrigt gälla de villkor, som nu finns fastställda för familjebidragen. Beträffande den beräknade medelförbrukningen för detta ändamål kan någon närmare precisering svårligen göras. Kostnaden för 250 flyttande familjer skulle uppgå till 500 000 kr., samtidigt som väsentliga besparingar skulle göras i fråga om beredskapsarbeten och arbetslöshetsunderstöd.

Svårigheten att erhålla permanent familjebostad på de orter, där anställning kan erbjudas arbetslösa från överskottsområdena, medför i flertalet fall väntetider av lång varaktighet, under vilka familjeförsörjaren får leva åtskild från sin familj. Med de långa avstånd och åtföljande höga resekostnader, som det ofta blir fråga om i dessa fall, kan utgifterna för arbetstagarens resor för att besöka den hemmavarande familjen utgöra en kännbar ekonomisk påfrestning. Styrelsen finner det inte rimligt, att dessa kostnader ensidigt skall belasta den flyttande i ett läge, då det är ett samhällsekonomiskt intresse att stimulera till rörlighet på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer därför om Kungl. Maj:ts medgivande att i bestämmelserna om respennning få inrymma, att respennning må utgå till arbetstagare, som uppfyller de allmänna villkoren för erhållande av familjebidrag, för tur- och returreisa arbetsorten — hemorten en gång per månad, intill dess familjebostad kan erhållas.

Styrelsen har vidare tagit upp frågan om ekonomiskt stöd åt bl. a. egnahemsägare, som till följd av arbetslöshet tvingas flytta till annan ort och därvid riskerar att vidkännas förluster vid försäljning av sina fastigheter. I de fall, där fastigheten ej kan försäljas utan förlust, synes det styrelsen skäligt, att samhället påtar sig en del av dessa kostnader med hänsyn till flyttningens syfte att på längre sikt nedbringa samhällets utgifter för arbetslösheten genom att ge den arbetslöse möjligheter till varaktig försörjning. Man kan vidare räkna med att en del av de bostäder, varom det här är fråga, i vissa fall på grund av låg standard men framför allt på grund av fastighetens läge inte kan eller bedöms bära försäljas. I dessa fall borde enligt styrelsens åsikt möjlighet stå öppen till inlösen av sådan fastighet. Styrelsen hemställer därför om bemyndigande att tillsammans med bostads-

styrelsen och i samråd med arbetsmarknadsutredningen få starta försöksverksamhet med försäljning, alternativt inlösen av bostadsfastighet eller bostadsrätt i sådana fall, där fastigheten eller bostadsrätten utgör hinder för en i övrigt önskvärd och möjlig omflyttning, samt att för detta ändamål få disponera medel från förevarande anslag. Kostnaderna för innevarande budgetår uppskattas med hänsyn till verksamhetens försökskaraktär till 300 000 kr.

Yttranden

Över arbetsmarknadsstyrelsens framställning har yttranden avgivits av arbetsmarknadsutredningen och kommittén för näringslivets lokalisering samt, i fråga om bl. a. inlösen av egna hem, av bostadsstyrelsen.

Kommittén för näringslivets lokalisering anser, att förekomsten av omfattande arbetslöshet inom en del regioner under en högkonjunktur som den nu rådande får tolkas som ett bevis för att de nuvarande medlen för lösandet av sysselsättningsfrågorna i de aktuella områdena är otillräckliga. Kommittén betraktar det också som en viktig uppgift att undersöka möjligheterna och lämpligheten av att genom mera aktiva lokaliseringspolitiska insatser från samhällets sida stimulera näringslivets utveckling i områden med otillräckliga försörjningsmöjligheter och hög arbetslöshet. Först sedan dessa frågor klarlagts, är det enligt kommitténs uppfattning möjligt att göra en riktig avvägning mellan arbetsmarknadspolitiska och lokaliseringspolitiska åtgärder. Kommittén har emellertid intet att erinra mot att ytterligare rörlighetsbefrämjande åtgärder tills vidare provas inom områden med exceptionellt hög arbetslöshet. Kommittén uttalar vidare att, för att främja utvecklingen av företag inom regioner med betydande sysselsättningssvårigheter, de rörlighetsstimulerande medlen även bör tas i anspråk för att underlätta dessa företags rekrytering av kvalificerad arbetskraft, som ej finns att tillgå inom den egna bygden.

Arbetsmarknadsutredningen anser, att strävandena att nå en bättre balans på arbetsmarknaden måste grundas inte enbart på rörlighetsstimulerande utan även på lokaliseringspolitiska åtgärder. Utredningen tillstyrker emellertid, att ett etableringsbidrag på 2 000 kr. införes på försök. Utredningen tillstyrker vidare förslaget om införande av respennning för tid, då familjebidrag utgår. Utredningen ifrågasätter, om inte respenningen alternativt borde få utnyttjas även för familjemedlems resa hemorten—arbetsorten tur och retur. En sådan möjlighet skulle sannolikt medverka till att underlätta familjens anpassning på den nya bostadsorten.

Arbetsmarknadsutredningen erinrar vidare om att den enligt sina direktiv har att överväga, hur man skall lösa de problem, som egnahemsägare ställs inför i samband med omställningar på arbetsmarknaden. Med hänsyn härtill vore det av stort intresse att under någon tid på försök pröva en försäljnings- och inlösenverksamhet enligt av arbetsmarknadsstyrelsen angivna riktlinjer. Verksamheten, som förutsättes inskränkt till områden av

utpräglad glesbygdskaraktär med påtagligt överskott på arbetskraft, bör ske i samarbete mellan arbetsmarknadsstyrelsen och bostadsstyrelsen samt i samråd med utredningen. *Bostadsstyrelsen* har inhämtat yttrande i berörda fråga från länsbostadsnämnderna i fyra norrlandslän, som samtliga ställer sig tveksamma till arbetsmarknadsstyrelsens förslag. Denna tveksamhet hänför sig framför allt till problemet om bestämmandet i förekommande fall av ersättningens storlek men också till risken för vissa inte önskvärda konsekvenser i fråga om egnahemsbyggandets lokalisering. *Bostadsstyrelsen* anser det angeläget, att problemets art och omfattning ytterligare klarlägges. Ett program för försöksverksamheten bör därför utarbetas.

Departementschefen

Vid anmälan i årets statsverksproposition av förevarande anslag anförde jag, att det enligt min mening i nuvarande konjunkurläge är önskvärt att beredskapsarbetena begränsas så mycket som möjligt. Med hänsyn till att arbetslösheten i Norrbottens län låg på en högre nivå än i andra delar av landet och till angelägenheten av att den mindre konkurrenskraftiga arbetskraften beredes ökade sysselsättningsmöjligheter kunde jag emellertid godta den av styrelsen planerade omfattningen av beredskapsarbeten för innevarande budgetår, nämligen 994 000 dagsverken. Styrelsen har nu vid förnyad genomgång av läget funnit det möjligt att inskränka antalet dagsverken till 950 000. För tiden juli 1961—januari 1962 har antalet dagsverken varit 399 000 mot 425 000 under motsvarande tid föregående budgetår.

Beträffande kostnaderna för beredskapsarbeten under innevarande budgetår anmälde jag i statsverkspropositionen, att jag senare under riksdagen, då kostnadsutvecklingen kunde överblickas bättre, ämnade pröva frågan om äskande av medel på tilläggsstat. Enligt vad jag inhämtat beräknas kostnaderna för beredskapsarbeten som utföres under budgetåret 1961/62 till 270 milj. kr., medan för ändamålet tillgängliga medel uppgår till 220 milj. kr. Jämfört med föregående budgetår har framför allt arbetena för svårplacerade ökat i omfattning. Under innevarande budgetår beräknas 35 milj. kr. komma att förbrukas för drygt 310 000 dagsverken på arbetsobjekt vid vilka man uteslutande sysselsätter svårplacerad arbetskraft. Detta är ungefär dubbelt så mycket som under föregående budgetår. Vidare utgör den mindre konkurrenskraftiga arbetskraften en ökande andel av arbetsstyrkan vid övriga beredskapsarbeten.

Medelsbehovet påverkas av att utbetalningarna under anslaget till relativt stor del sker under budgetåret efter det, under vilket arbetet utförts. Bl. a. utbetalas bidragen till statskommunala arbeten delvis i efterskott. Enligt min mening bör anslaget beräknas så, att det vid budgetårets slut skall finnas en reservation, avsedd att täcka uppkomna men ännu inte gäldade kostnader. Härför erfordras för innevarande budgetår ytterligare 50 milj.

kr. Jag förordar, att nämnda belopp anvisas på tilläggsstat under anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder.

Arbetsmarknadsstyrelsen har framfört vissa förslag rörande ytterligare åtgärder för arbetslösa, som flyttar från områden med hög arbetslöshet. Dessa frågor torde få anmälas i detta sammanhang.

För att underlätta arbetskraftens geografiska rörlighet har ett särskilt bidragssystem under senare år successivt utbyggt. Det omfattar nu respension, familjebidrag och starthjälp. Respenningen är avsedd att täcka kostnader för framför allt arbetstagares resa till anvisad anställning och flyttning av familj och bohag. Familjebidrag utgår i sådana fall, då familjeförsörjaren har anställning på ort, där familjebostad ännu ej kunnat anskaffas. Bidrag utgår med successivt minskande belopp under en tid av nio månader. Det är avsett som bidrag till de merkostnader som följer av att vederbörande måste ha hushåll på två orter. Starthjälpen slutligen utgår med 300 kr. och är avsedd att täcka arbetstagarens levnadskostnader på en ny anställningsort fram till första avlöningstillfället. Dessa bidrag kan numera betraktas som normala inslag i arbetsmarknadspolitik.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att vid sidan om nu utgående bidrag ett särskilt bidrag med 2 000 kr. skall kunna utgå till familjer, som flyttar från kommuner med exceptionellt hög arbetslöshet. Det är enligt min mening angeläget, att flyttning från arbetslöshetsområden till områden med efterfrågan på arbetskraft inte försvåras av att den arbetslöse saknar medel till de utgifter av skilda slag, utöver rena transportkostnader, som följer med en flyttning. Dessa kostnader är givetvis mera betungande för familjer än för ensamstående. Jag tillstyrker, att ett särskilt bidrag med högst 2 000 kr. avsett för utrustningskostnader m. m. försöksvis får utgå till familjeförsörjare i här avsedda fall.

Jag tillstyrker vidare styrelsens förslag att, i de fall familjebidrag utgår, respension må kunna utgå för resa från arbetsorten till hemorten och åter en gång varje månad. I likhet med arbetsmarknadssutredningen anser jag, att respensionen i dessa fall även bör kunna utnyttjas för att bereda familjemedlemmar tillfälle att stifta bekantskap med den ort, där de skall bosätta sig.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter om här förordade bidrag.

Kommittén för näringslivets lokalisering har i sitt remissyttrande föreslagit, att de rörlighetsstimulerande medlen även bör få tas i anspråk för att underlätta rekrytering av kvalificerad arbetskraft till företag inom regioner med betydande sysselsättningsvårigheter. Jag finner detta förslag vara beaktansvärt. Det synes mig emellertid vara lämpligast att förslaget prövas i sammanhang med övriga förslag till lokaliseringpolitiska åtgärder, som utredningen kan komma att framlägga.

En fråga, som länge varit aktuell, är hur man skall lösa de problem som egnahemsägare och bostadsrättsinnehavare ställs inför i samband med omställningar på arbetsmarknaden. Bostadsstyrelsen har pekat på

svårigheterna att fastställa ersättningens storlek vid inlösen samt på konsekvenserna för lokaliseringen av egnahem. I arbetsmarknadsutredningens direktiv ingår att behandla dessa problem. De är emellertid av sådan art, att utredningen bör beredas tillfälle att grunda sina överväganden på erfarenhet från konkreta fall. Jag tillstyrker därför, att möjlighet till en viss försöksverksamhet öppnas med utnyttjande av medel från anslaget till Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. Innan en sådan försöksverksamhet påbörjas bör, i överensstämmelse med vad bostadsstyrelsen anfört, ett program med riktlinjer för verksamheten utarbetas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa ett sådant program.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Ulf Jirlow

Egentliga statsutgifter

Sjätte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 samt anför därvid följande.

A. Kommunikationsdepartementet m. m.

[1] 3. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Såsom jag anført vid anmälan i statsverkspropositionen av frågan om anslag till detta ändamål (bil. 8, p. 3) har den snabba utvecklingen på bl. a. vägtrafikens område föranlett tillkallandet av ett stort antal kommittéer inom kommunikationsdepartementet. Belastningen på kommittéanslaget har därigenom under innevarande budgetår ökat så starkt, att anvisning av ytterligare 250 000 kr. erfordras. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Curt Ohrner

Egentliga statsutgifter

Sjunde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 samt anför därvid följande.

A. Finansdepartementet m. m.

[1] 3. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Detta anslag är i gällande riksstat uppfört med 1 600 000 kr. Därjämte fanns vid ingången av innevarande budgetår en reservation av ca 113 000 kr. Sammanlagt disponeras sålunda under detta budgetår i runt tal 1 713 000 kr. Vid utgången av februari 1962 återstod å anslaget ca 466 000 kr. Därest medelsåtgången skulle bli oförändrad även under återstående del av budgetåret, skulle det totala anslagsbehovet komma att uppgå till ca 1 870 000 kr., d. v. s. omkring 157 000 kr. utöver nu tillgängliga medel. Härtill kommer utredningsbehov som nu inte kan förutses. En anslagsförstärkning med i runt tal 300 000 kr. torde därför vara erforderlig.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Th. Hellström

Utgifter för statens kapitalfonder

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 och anför därvid följande.

Under innevarande budgetår har äskats dels investeringsanslag å tilläggsstat I till gällande riksstat, dels ytterligare några anslag å tilläggsstat II. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, då avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag, att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtages av riksdagen.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning är påkallad beträffande ifrågavarande investeringar.

Statens allmänna fastighetsfond. Å tilläggsstat I har anvisats ett investeringsanslag å 650 000 kr., avseende säkerhetsanstalter för sjöfarten. Investeringen bör avskrivas med 100 procent och avskrivningsanslaget upptages följaktligen med 650 000 kr. Anslagen å tilläggsstat II till byggnadsarbeten vid statens reproduktionsanstalt å 700 000 kr. och till vissa skyddsrumsanläggningar å 1 559 000 kr. bör avskrivas med 50 respektive 100 procent. Motsvarande avskrivningsanslag uppföres således med 350 000 kr. och 1 559 000 kr.

Statens utlåningsfonder. Anslaget å tilläggsstat II till värnpliktslånefonden bör avskrivas helt och avskrivningsanslaget upptages med 145 000 kr. Lånen från fiskerilånefonden löper fortfarande under innevarande budgetår med 3 procent ränta. Med hänsyn härtill bör investeringsanslaget å 1 700 000 kr. till denna fond avskrivas med 625 000 kr.

Fonden för låneunderstöd. Under denna fond har å tilläggsstat II anvisats anslag till lån till gymnasieingenjörer för utbildning till lärare å 300 000 kr. och anslag till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. å 350 000 kr. Det förstnämnda anslaget bör avskrivas helt, varför 300 000 kr. beräknas för ändamålet, och det senare bör avskrivas med 85 000 kr., eftersom lån ur ifrågavarande anslag löper med 3,6 procent ränta. I proposition nr 81 äskas ett anslag å 30 000 000 kr. till inköp av FN-obligationer. Då obligationslånet skall löpa med en årlig ränta av 2 procent torde ett avskrivningsanslag å 17 400 000 kr. upptagas för ändamålet.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning av nya kapitalinvesteringar* i härefter angivna fonder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa följande reservationsanslag, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond

Jordbruksdepartementet:

Byggnadsarbeten vid statens reproduktionsanstalt 350 000

Handelsdepartementet:

Säkerhetsanstalter för sjöfarten 650 000

Inrikesdepartementet:

Vissa skyddsrumsanläggningar 1 559 000

Statens utlåningsfonder

Försvarsdepartementet:

Värnpliktslånefonden 145 000

Jordbruksdepartementet:

Fiskerilånefonden 625 000

Fonden för låneunderstöd

Utrikesdepartementet:

Inköp av FN-obligationer 17 400 000

Ecklesiastikdepartementet:

Lån till gymnasieingenjörer för utbildning till lärare 300 000

Jordbruksdepartementet:

Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. 85 000

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Th. Hellström

Bilaga 6

Kapitalinvesteringar**Socialdepartementet**

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 samt anför därvid följande.

VI. Fonden för låneunderstöd

[1] Vissa lån till Stockholms stadsmission. För anordnande av ett skyddshem — den dåvarande benämningen på ungdomsvårdsskolorna — för flickor erhöll Stockholms stadsmission under åren 1926—1939 lån av statsmedel på sammanlagt 745 000 kr. Anslag härför anvisades under rubriken låneunderstöd (sedermera fonden för låneunderstöd). Institutionen kallades Skarvik-Tallåsen.

T. o. m. den 30 juni 1948 drevs Skarvik-Tallåsen i stadsmissionens regi. Staten lämnade stöd till verksamheten dels genom att lånen var räntefria, dels genom driftbidrag. Enligt ett av Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 godkänt avtal skulle staten för fortsatt ungdomsvårdsskoleverksamhet arrendera Skarvik-Tallåsen fr. o. m. den 1 juli 1948 t. o. m. den 30 juni 1953. Enligt avtalet skulle statslånen kvarstå räntefria intill frånträddedagen. Sedermera godkände Kungl. Maj:t den 25 september 1952 ett mellan socialstyrelsen och stadsmissionen träffat avtal om förkortning av arrendetiden, varigenom skolan återgick till stadsmissionen den 1 april 1953. Enligt sistnämnda avtal skulle statslånen fortfarande kvarstå räntefria intill den 30 juni 1953, då de skulle inlösas av stadsmissionen.

Vid 1954 års riksdag (Sp 1954, bil. 26, p. 8; SU 73; rskr. 204) beslöts, att stadsmissionen skulle få anstånd under tiden den 1 juli 1953—30 juni 1955 med fullgörandet av sina avtalsenliga skyldigheter.

På Kungl. Maj:ts förslag beslöt riksdagen 1955 (prop. 93; SU 67; rskr. 192) bevilja stadsmissionen fortsatt anstånd under tiden den 1 juli 1955—30 juni 1956 med skyldigheten att inlösa ifrågavarande lån ävensom att erlægga ränta å desamma.

Enligt beslut vid 1956 års riksdag (Sp. 1956, bil. 26 p. 10; SU 66; rskr. 165) erhöll stadsmissionen uppskov under ytterligare fem år med fullgörande av dess skyldighet i fråga om lånen. I propositionen uttalade chefen för socialdepartementet, att såsom förutsättning för anståndet torde böra gälla att stadsmissionen under uppskovstiden på ifrågavarande fastigheter bedreve en samhällsgagnande verksamhet av sådan art, att den enligt Kungl. Maj:ts beprövande motiverade anstånd. Statsutskottet uttalade att frågan huruvida — efter utgången av tiden för anståndet — skyldigheten att inlösa lånen skulle kvarstå eller lånen avskrivas borde göras till föremål för förutsättningslös prövning.

Stockholms stadsmission har anfört i huvudsak följande.

Stadsmissionen har sedan 1955 — efter det att byggnaderna vid Skarvik-Tallåsen stått outnyttjade under en tid — använt fastigheten med dess byggnader i första hand till en folkhögskola. Skolan är avsedd för elever i åldern 16—18 år. Någon folkhögskola av detta slag har tidigare inte funnits i Sverige. Skolan fick en lyckad start. Elevantalet, som till en början var 50, är nu ca 85. Vid skolan hålles vidare sommarkurser för ungdomsledare och för föräldrar samt läger för konfirmander.

Stadsmissionen erinrar om att den tidigare anhållit att de statslån, som erhållits för byggnadernas uppförande, skulle avskrivas. Därvid åberopades som främsta skäl den svåra situation, som skulle uppstå för stadsmissionen, om den nödgades återbetala lånen. Byggnaderna hade uppförts på statens anfordran. De hade — för att fylla det då aktuella behovet — fått en förläggning och spridning som gjorde det svårt att utnyttja dem för annat ändamål. Byggnaderna hade hårt förslitits. De kunde inte utan genomgripande renovering användas för ny verksamhet.

Stadsmissionen har hittills investerat drygt 750 000 kr. i fastigheternas byggnader. Då staten har botteninteckningar för hela lånebeloppet, har stadsmissionen inte kunnat få nya lån mot inteckningar. Stadsmissionen måste under den närmaste tioårsperioden investera ca 1 230 000 kr. i fastigheterna. Härtill kan statsbidrag i viss utsträckning påräknas, men en stor del av kostnaderna måste bäras av stadsmissionen. Dessa investeringar är nödvändiga för den fortsatta verksamheten. Stadsmissionen anser sig inte våga göra dessa investeringar, om skulden till staten skall kvarstå.

På grund av det anförda hemställer stadsmissionen, att de till missionen för ungdomsvårdsskoleverksamhet lämnade lånen på tillsammans 745 000 kr. måtte avskrivas.

Statskontoret vill inte motsätta sig ett tillmötesgående av framställningen. Enligt vad ämbetsverket under hand erfarit från skolöverstyrelsen, vitsordas värdet och behovet av folkhögskoleverksamheten å fastigheterna.

Det är dock tveksamt om lånen bör helt avskrivas. Ämbetsverket ifrågasätter, om inte stadsmissionen bör inbetala visst belopp, förslagsvis 75 000 kr., motsvarande i runt tal tio procent av de utlämnade lånens sammanlagda belopp.

Departementschefen

Stadsmissionen har vid olika tillfällen erhållit anstånd med sin avtalsenliga skyldighet att inlösa och betala räntor på de för anordnandet av ungdomsvårdsskolan Skarvik-Tallåsen uppburna statslånen. Anstånd beviljades senast vid 1956 års riksdag. Det förutsattes därvid, att under uppskovstiden på fastigheterna bedrevs en samhällsgagnande verksamhet av sådan art att den motiverade anstånd. Såsom framgår av stadsmissionens framställning har fastigheterna sedan år 1955 huvudsakligen använts för folkhögskoleundervisning av elever i åldern 16—18 år. Erfarenheterna av denna verksamhet synes vara goda. De byggnader, för vilkas uppförande lån på sin tid utgått, har ett begränsat värde för den nuvarande verksamheten. Enligt vad jag inhämtat bedömes det i vissa fall nödvändigt att ersätta dem med nya byggnader. Med hänsyn härtill och till vad stadsmissionen i övrigt anfört i sin framställning synes det rimligt, att stadsmissionen nu befrias från sin skyldighet att inlösa statslånen. Till den del ifrågavarande tillgångspost ej är bokföringsmässigt avskriven, 310 000 kr., torde avskrivning nu få verkställas med utnyttjande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att Stockholms stadsmission må befrias från skyldigheten att inlösa för anordnande av ungdomsvårdsskolan Skarvik-Tallåsen uppburna statslån å tillhoppa 745 000 kronor ävensom att erlægga upplupen ränta å lånen.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Ulf Jirlow

Kapitalinvesteringar

Jordbruksdepartementet

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler här- efter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder

E. Domänverket

[1] 2. Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1960:100 anvisade riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1959/60 under nionde huvudtiteln ett investeringsanslag av 300 000 kr. till nybyggnad av den s. k. vindbron över Fyrisån på vägen mellan Ultuna och Kungsängen.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 19/12 1961) hemställer,

dels att å tilläggsstat för budgetåret 1961/62 under Statens affärsverksfonder: Domänverket: Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar för nybyggnad av nyssnämnda vindbro anvisas ytterligare investeringsanslag av 165 000 kr.,

dels att högskolestyrelsen bemyndigas igångsätta dessa byggnadsarbeten i början av januari 1962.

Högskolestyrelsen erinrar om att den i skrivelse den 27 april 1961 till jordbruksdepartementet anmälde, att anbud på brobygget hade infordrats och inkommit från sex firmor.

Det lägsta anbudet uppgick till 383 000 kr. och det högsta till 528 000 kr. Därutöver skulle tillkomma kostnader för utredning m. m., som beräknades till ca 25 000 kr., för tillfartsvägar ca 25 000 kr. samt för administra-

tion, kontroll och oförutsett ca 40 000 kr. De lägsta sammanlagda kostnaderna vid denna tidpunkt beräknades sålunda till ca 473 000 kr. Med hänsyn till att antagbart anbud inte inkommit, anmälde styrelsen, att den undersökte möjligheterna att nedbringa kostnaderna för brobygget.

Till stöd för sin framställning av den 19 december 1961 anför högskolestyrelsen, att ett lägre anbud inkommit från ett företag i Uppsala, sedan fullständiga entreprenadhandlingar tillhandahållits. De sammanlagda kostnaderna skulle enligt anbudet uppgå till följande belopp (kr.).

Underbyggnad, överbyggnad och ledverk	337 000
Rivning av gamla bron	9 000
Tillfartsvägar	25 000
Projekteringskostnader	50 000
Administration, kontroll och oförutsett	44 000
	Summa 465 000

För att brobygget skall kunna genomföras erfordras sålunda ett tilläggsanslag på 165 000 kr. Högskolestyrelsen upplyser vidare, att byggnadsarbetena för sjöfartens skull måste utföras under den seglationsfria tiden januari—april.

Departementschefen

Såsom framgår av högskolestyrelsens framställning har det inte varit möjligt att nedbringa kostnaderna för nybyggnaden av den s. k. vindbron över Fyrisån på vägen mellan Ultuna och Kungsängen till det av riksdagen tidigare beviljade beloppet av 300 000 kr. För att genomföra detta brobygge erfordras enligt det lägsta anbud, som efter förhandlingar varit möjligt att erhålla, ett tilläggsanslag av 165 000 kr. Med hänsyn till att avsaknaden av bron medför en ökning av transportkostnaderna med närmare 30 000 kr. per år anser jag, att den nya bron snarast bör uppföras. Jag förordar därför, att det av högskolestyrelsen begärda beloppet av 165 000 kr. anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. I anslutning härtill torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t den 12 januari 1962 på min föredragning meddelat tillstånd att igångsätta brobyggnadsarbetet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 165 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

B. Siöalsh

Förteckning

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen år 1962 äskade anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62 utöver de i proposition nr 2 upptagna anslagen

Driftbudgeten

A. Egentliga statsutgifter

IV. Försvarsdepartementet

A: 3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	200 000
E: 20	Reglering av prisstegringar	20 000 000
E: 23	Kostnader för svenska FN-styrkor m. m., <i>reservationsanslag</i>	28 000 000
E: 24	Ytterligare kostnader för svenska FN-styrkor m. m., <i>reservationsanslag</i>	30 000 000
E: 25	Svenska övervakningskontingenten i Korea, <i>reservationsanslag</i>	500 000
		<hr/>
		78 700 000

V. Socialdepartementet

E: 6	Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder, <i>reservationsanslag</i>	50 000 000
------	--	------------

VI. Kommunikationsdepartementet

A: 3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	250 000
------	--	---------

VII. Finansdepartementet

A: 3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	300 000
------	--	---------

VIII. Ecklesiastikdepartementet

D: 11a	Förberedelseåtgärder för skolreformen m. m., <i>reservationsanslag</i>	670 000
E: 105a	Europeiskt samarbete inom rymdforskningen, <i>reservationsanslag</i>	280 000
		<hr/>
		950 000

Säger för egentliga statsutgifter 130 200 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder**IV. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar***C. Statens allmänna fastighetsfond*

	Jordbruksdepartementet:	
27 a	Byggnadsarbeten vid statens reproduktionsanstalt (III: 29a), <i>reservationsanslag</i>	350 000
	Handelsdepartementet:	
28	Säkerhetsanstalter för sjöfarten (III: 30), <i>reservationsanslag</i>	650 000
	Inrikesdepartementet:	
38	Vissa skyddsrumsanläggningar (III: 41), <i>reservationsanslag</i>	1 559 000
		<u>2 559 000</u>

E. Statens utlåningsfonder

	Försvarsdepartementet:	
a	Värnpliktslånefonden (V: 1a), <i>reservationsanslag</i> ...	145 000
	Jordbruksdepartementet:	
5	Fiskerilånefonden (V: 10), <i>reservationsanslag</i>	625 000
		<u>770 000</u>

F. Fonden för låneunderstöd

	Utrikesdepartementet:	
a	Inköp av FN-obligationer (VI: a), <i>reservationsanslag</i>	17 400 000
	Ecklesiastikdepartementet:	
3 a	Lån till gymnasieingenjörer för utbildning till lärare (VI: 5a), <i>reservationsanslag</i>	300 000
	Jordbruksdepartementet:	
3 b	Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. (VI: 5b), <i>reservationsanslag</i>	85 000
		<u>17 785 000</u>
	Säger för utgifter för statens kapitalfonder	<u>21 114 000</u>
	Säger för driftbudgeten	<u>151 314 000</u>

Kapitalbudgeten**Kapitalinvestering***I. Statens affärsverksfonder**E. Domänverket*

Jordbruksdepartementet:

2	Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar	165 000
---	---	---------

VI. Fonden för låneunderstöd

Utrikesdepartementet:

a	Inköp av FN-obligationer	30 000 000
	<u>Säger för kapitalbudgeten</u>	<u>30 165 000</u>